

TÜRKİYE'DE 2011 GENEL SEÇİMLERİ ÖNCESİ MANŞET HABERLERİN SİYASİ OLAYLARI YANSITMA DÜZEYİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Yrd. Doç. Dr. Nural İMİK TANYILDIZI

Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi, nimik@firat.edu.tr

Özet

Siyasal iletişim süreci siyasal aktörler tarafından belirli amaçlara yönelik olarak geliştirilen çeşitli iletişim tekniklerinin kullanıldığı bir iletişim sürecidir. Özellikle seçim dönemlerinde daha çok ön plana çıkan bu süreçte farklı iletişim araçları kullanılmaktadır. Bu iletişim araçlarından biri de yazılı basındır. Araştırmanın amacı seçim dönemlerinde basında manşetlerin siyasal olayları yansıtma düzeyini ortaya koymaktır. Farklı siyasal eğilimler gösteren altı gazete seçilmiş ve seçimlerden önceki on gün boyunca ilk sayfada yer alan manşetler türü, niteliği ve anlamsal açıklığı yönünden içerik çözümlemesi yöntemiyle ele alınmıştır. Daha sonra gazetelerde yer alan manşet haberlerin siyasal olayları yansıtma düzeyi nitel içerik çözümlemesi tekniğiyle karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda 12 Haziran 2011 Genel Seçimleri deki siyasal iletişim sürecinde Türk Basınında haberin sunumu gazete manşetleri üzerinden ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Siyasal iletişim, siyasal yanlılık, basın, gazete manşetleri.*

AN INVESTIGATION ABOUT THE LEVEL OF REFLECTION ON POLITICAL CIRCUMSTANCES OF THE HEADLINE NEWS BEFORE OF THE 2011 GENERAL ELECTION IN TURKEY

Abstract

The process of political communication is a process of communication which used the variety of communication techniques developed for specific purposes by political actors. The different communication tools are especially used in this process during election periods. One of these communication tools is the writing press. The aim of the study is to determine the level of reflection events in the political headlines of the media during election periods. The six newspapers were selected in different political tendencies. The first page headlines the type, nature and semantic is discussed by using the content analysis method during ten days before the elections. The levels of reflection political event of the headline news in newspapers were investigated using a comparative technique by the content analysis. According to the obtained data, the presentation of news in the Turkish press tried to put forth the newspaper headlines in the process of political communication of the general vote in June 12, 2011.

Key Words: *Political communication, political bias, media, newspaper headlines*

Giriş

Seçimler toplumun siyasal sürece katılımının en önemli göstergesidir. Yönetim erkini kullanacak ekibin seçimi ve geliştirilecek ve uygulanacak olan siyasaların onayının yöneticilere verilmesi sürecinde temel bir rol oynayan seçimlerdir (Uztuğ, 2004: 82). Seçimin en bilinen işlevi yönetilenlerin temsilini sağlamaktır. Seçimler siyasal partinin özelliklerinin doğuşu ve gelişmesinde önemli bir rol üstlenmektedir (Cottered ve Claude, 1991: 73). Seçim sürecinde siyasal partiler başarı elde edebilmek için kitle iletişim araçlarından yararlanmaktadır.

Harrop ve Miller kitle iletişim araçlarının parti bağımlılığının zayıfladığı zamanlarda, kitle iletişim araçları yeni konuları kapsadığında, kitle iletişim araçları güvenilir bulunduğu ve insanlar nadiren de olsa politikaları tartıştığında daha önemli hale geldiğini belirtmektedir (Kalender, 2005: 121). Ancak kitle iletişim araçlarının bu önemi her dönemde oluşturduğu etki açısından aynı şekilde ele alınamamıştır. Kitle iletişim araçlarının etkiler dönemi tarih içerisinde farklı şekillerde değerlendirilmiştir. İlk dönemde medya her şeyi yapabilecek güçte, ikinci dönemde güçsüz ve üçüncü dönemde yeniden güçlü görülmeye başlanmıştır. Son dönemlerde de medyanın kültürü, bilgiyi, normları, toplumsal değerleri etkileme gücü olduğu yönünde çalışmalar bulunmaktadır (Yüksel, 2001: 16-17).

Siyasal iletişime çoğulcu liberal kuramdan bakanlar, haberlerin gerçeği olduğu gibi yansıtmasını, nesnel ve tarafsız olmasını beklemektedir. Medyanın demokrasinin sağlıklı bir şekilde sürmesine bu haberler aracılığıyla katkıda bulunacağını düşünmektedir (Gökgücü, 2007: 1). Liberal çoğulcu yaklaşımı kabul edenler dış dünyadaki olay, olgu, konu, sorun, kişi, kurum, ulus veya ülkeler hakkında kafamızda oluşan ve eylemlerimizi yönlendiren imgelerin büyük ölçüde medya tarafından yapılandırıldığı görüşünü benimsemişlerdir (Çebi, 2003:113) Siyasal iletişime eleştirel kuramdan bakanlar için ise haberin gerçeği olduğu gibi yansıtması mümkün değildir. Haber bir söylem olduğu, haberci olayları yeniden kurarak aktardığı için medyanın gördüğünü aktaran bir ayna olması söz konusu olamamaktadır (Gökgücü, 2007: 1-2). Marksist gelenek biçiminde ifade edilen bir gelenek içerisinde gerçekleştirilen eleştirel yaklaşım; toplumda egemen ve bağımlı gruplar arasındaki sınıf hatları boyunca bir çatışma söz konusu olduğunu kabul etmekte ve medyanın en önemli etkisinin ideolojik etki olduğunu savunmaktadır (İrvan, 1997:108). Muhabirler gözlemledikleri olayın dışında oldukları izlenimini yaratmaya gayret etseler de, haber yansıtır görüldüğü realitelere müdahale etmekte ve onları şekillendirmektedir (Bennett, 2000: 26). Haberin okuyucuya sunulmuş hali aslında onun gazeteci tarafından düzenlenip, yeniden sunulmuş şeklidir.

Araştırmanın amacı 2011 genel seçimleri öncesinde basında manşet haberlerin siyasi olayları nasıl yansıttığını ortaya koymaktır. Araştırma basının siyasal olayları yansıtma nesnel davranıp davranmadığı yapılan niteliksel içerik çözümlemesi ile ortaya konulmak istendiğinden liberal çoğulcu kuram üzerinden hareket edilmiştir. Çünkü liberal çoğulcu yaklaşıma göre gazeteci gerçeklerin

aktarıcısı olarak nesnel olmalı ve haberi kişisel düşüncelerine yer vermeden yazmalıdır. Hiçbir siyasi görüşe gereğinden fazla yer vermemelidir. Böylece tarafsız gazetecilik anlayışıyla hareket edilecek ve nesnel habercilik ile gerçeklik çarpıtılmadan doğru bir şekilde aktarılmış olacaktır (Duran, 2011: 1; Özer, 2010: 101-102).

Siyasal İletişimde Gazeteler

Siyasal süreçle iletişim süreci arasındaki ilişkinin kendine özgü yakın bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Çünkü iletişim araçları ekonomik ve siyasi sistemin sürdürülmesinde önemli derecede rol oynamakta ve kamuoyu oluşturmaya katılmaktadır (Yıldız, 2002: 68). Kitle iletişim araçları popüler kamuoyunun en önemli sözcüsü durumundadır. Medya, siyasetçilerin seçmenlerini etkileyebilmesinde en önemli araçlardan biridir (Güz, 2005: 50-51). Kitle iletişim araçları, siyasi örgütlerle vatandaş arasında haber, röportaj, yorum, inceleme ve araştırma türleri ile siyasi mesajları örgütlerden vatandaşa, vatandaştan gelen tepkileri ise yine bu tür yöntemler ve mektup türü yöntem ve tekniklerle siyasi örgütlere iletmektedir (Aziz, 2007: 7). Kitle iletişim araçları vatandaş ve siyasi örgütler arasında bir köprü görevi görmektedir.

Siyasal partilerdeki zaman içerisindeki değişiklik geçmişte iktidara gelmek için kullandıkları çabalarında değişmesinde rol oynamış ve bu süreçte önemli rol oynayan siyasi propaganda ve reklamcılık çalışmaları da evrim geçirmiştir. Siyasi mesajlarını seçmenlere ulaştırmak isteyen siyasi partilere partizan gazeteler gazete ve broşürlerle destek vermiş; siyasi partilerde bayrak, rozet, eşarp vs dağıtarak seçmene ulaşma yolları aramışlardır (Tokgöz, 2010: 170). Kalabalıklara açık seçim konuşmalarında, siyasi parti liderlerinin birbirlerine yönelik suçlama ve karalama cümlelerini alıntılaman, okuyucu ve izleyicilere taşıyan haber medyasıdır. Zaman zaman tonu oldukça ağırlaşan karşılıklı atışmaları manşete çıkartan ve bu yolla seçim kampanyasının ana eksenini belirleyen, yine medyada çalışan sembolik seçkinler, diğer bir deyişle muhabirler, köşe yazarları, editörler, haber müdürleridir (İnal, 2010: 254).

Gazetecilik sistemi, politik aktörlerin mesajlarını kamuoyuna ilebilecekleri en önemli ve etkili iletişim kanalıdır. Gazetecilik sisteminin üstlendiği ikili bilgi aktarma işlevi, siyasi aktörler ile gazeteci aktörleri bazen işbirliğine yönelmekte, bazen de karşılıklı güç dengesine götürmektedir. Bazı durumlarda da gazetecilerin, politikacılarla işbirliğinin ötesine giderek, doğrudan politika üreticisi haline geldikleri görülmektedir (Alver, 2007: 207). Olayları yansıtırma şekilleri farklı ve tartışmalı olan kitle iletişim araçları toplumların siyasi sürece dahil olmasında ve siyasi süreçte gelişen olaylardan toplumun haberdar olmasında büyük rol oynamaktadır.

Haberciliğin İlkeleri ve Manşet Haber

Gazetenin en başta gelen işlevi haber vermektir (Bülbül, 2001: 13). Haber, gerçek dünyada bir yerlerde meydana gelen olaylar, kişiler ya da şeyler hakkındaki

en son en yeni enformasyondur (Van Dijk'ten aktaran Dursun, 2001: 123). Gazeteci, haber yapabilmek için olaylar arasında kendine göre bir seçim yaparak, bu olayı bir çerçeve içinde oturtmaya çalışmaktadır. Bunu yaparken de doğal olarak olayların arkalarında yatan gerçekler üzerinden anlam üretmeye yönelmektedir. Bu nedenle haberlerde gerçek payı değişken kalmaktadır (Tokgöz'den aktaran Poyraz, 2002: 19). Haberin unsurlarını oluşturma süreci bazı önemli nitelikleri gözeterek gerçekleştirilmektedir. Doğruluk, gerçeklik, nesnellik ve anlamlılık haberin üzerine inşa edilen temel taşları sayılmaktadır (Aslan, 2002: 61-73). Nesnellik ve anlamlılık haberin değerlendirilmesinde tartışılan konulardır. Nesnellikte öznellik yani önyargı, duygusal değerlendirme, değer yargıları etkili olabilmektedir. Anlamlılıkta ise açıklık sadelik, anlaşılabilirlik, kesinlik, hızlılık, tutarlılık, inanılabilirlik gibi unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır (Aslan, 2002: 64-72). Haberde tarafsızlık toplumda hala tartışılan göreceli bir kavramdır. Buna rağmen tarafsızlık tüm basın ahlak yasalarında yer alan temel bir ilkedir (Girgin, 2002: 27). Özellikle siyasi içerikli haberlerde daha çok ön plana çıkan tarafsızlıkta, haberin sunulmasında yanlı bir duruş sergilememek gerekmektedir.

Habercilikte haberin başlığı metinden daha önemlidir. Başlığın temel amacı haberin özetini vermek, habere çekicilik kazandırmak ve okuyucuyu haber metnini okumaya teşvik etmektir (İspirli, 2000: 214). Haberlerin olayları yansıtmaya şeklide başlıklara bakılarak incelenebilmektedir. Örneğin; haberin sunulmasındaki yanlılık yazılı haberlerin hangi başlıkla, kaç sütunda, kaç punto ile yer aldığıyla tespit edilmektedir (Girgin, 2002: 45). Gazetelerin ilk sayfalarında en büyük puntolarla yazılmış haber başlığına ise manşet demek mümkündür. Manşet, gazete adının ve logosunun hemen altında, başlığı iri puntolu harflerden oluşan habere denilmektedir (Bülbül, 2001: 236). Manşetler, gazetede ilk dikkati çeken öğedir. Bu yüzden manşet atmak ayrı bir bilgi birikimi ve uzmanlık gerektirmektedir (Yağbasan ve Demir, 2007: 116-117).

Manşetlerin, okuyucunun ilgisini çekebilmesi için diğer haber başlıklarına göre daha belirgin bir şekilde vurgulanarak sunulması gerekmektedir. Böylece kitle iletişim araçları, olan olaylar arasında hangisinin daha önemli olduğunu ve ne konuda konuşulması gerektiğini manşet haberler aracılığıyla belirlemiş olmaktadır (Karahana, 2007: 54). Bu bağlamda manşetler gazetelerin vitrin sayfasına benzetilmekte ve okuyucuya en çok sunulması istenen haberler manşet haberlerle verilmektedir. Bu nedenle manşet haberlere bakarak gazetelerin olayları nasıl yansıttığı konusunda bir çıkarımda bulunmak mümkündür.

Yöntem

Araştırmada yöntem olarak içerik çözümlemesi kullanılmıştır. İçerik çözümlemesi iletişimin yazılı, açık içeriğinin nesnel, sistematik ve nicel tanımlarını yapan bir araştırma tekniğidir (Berelson, 1971: 18). İçerik çözümlemesinde kontrollü bir yorum vardır (Bilgin, 2006:1). Öncelikle gazete manşetleri tespit edilmiş ve manşet haberin türü ve niteliği belirlenmeye çalışılmıştır. Gazete

manşetleri gazetelerde yazıldığı şekilde(küçük ya da büyük harf) tablolara aktarılmıştır. Daha sonrada manşetin anlam bakımından açık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Çünkü haberde kullanılacak dil ve sözcük seçimi de çok önemlidir (Çalışlar, 2009:293). Gazeteci haberlerini sade bir dille, doğru, açık ve kesin olarak sunmalıdır (Tokgöz, 1994: 53). Manşetlerdeki anlamsal açıklık ya da kapalılık; manşetlerde eksilteli yapı olup olmadığına, manşetin tam bir cümleden oluşup oluşmadığına ve okunduğunda haberin ne anlattığının, içeriğinin anlaşılıp anlaşılmadığına bakılarak tespit edilmektedir (Yağbasan ve Demir, 2007: 125). Böylece gazetelerin siyasi olayları yansıtma düzeyi anlamsal olarak da açıklanmaya çalışılmıştır. Manşet haberler incelenerek siyasi olayları yansıtma düzeyi haber metinleri üzerinden irdelenerek nitel içerik çözümlemesi ile çözümlenmektedir.

Başlıklar kısa ve dikkat çekici olmalı, haberin özelliğine göre birden çok başlık kullanılacaksa bunların tek cümleden oluşmasına dikkat edilmelidir. Başlıklarda ilgi çekmek önemlidir. Ancak bunu yaparken sansasyondan, abartılı ifadelerden ve yorumdan kaçınmak gerekmektedir (Anadolu Ajansı, 2008: 39-40). Ayrıca araştırmada, daha geniş ve genel yorumlar elde edebilmek için ilk sayfada bulunan manşet haberlerin üst başlıkları, alt başlıkları, spotları ve fotoğraf kullanma durumları da incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2011 genel seçimleri öncesi ülke genelinde yayın yapan, günlük, ulusal gazetelerin manşet haberleri oluşturmuştur. Örneklem olarak da Cumhuriyet, Hürriyet, Milliyet, Radikal, Yenişafak ve Zaman gazeteleri seçilmiştir. Bu gazetelerin seçilmesinde; gazetelerin siyasi duruşları ve bağlı oldukları medya grupları göz önünde bulundurulmuştur. Farklı okuyucu kitlelerine seslenen bu gazetelerin ilk sayfalarında yer alan manşet haberleri 2011 genel seçimleri öncesinde 1 Haziran 2011 ve 10 Haziran 2011 tarihleri arasında 10 gün süreyle incelenmiştir. Bu tarihlerin seçilmesinin nedeni seçimlerden önceki son günler olması ve buna bağlı olarak siyasal haberlerin daha yoğun olacağına düşünülmesidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler belirlenen gazetelerinin ilk sayfalarında yer alan manşetlerden elde edilmiştir. İçerik çözümlemesinin temelini kategoriler oluşturmaktadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 74). Bu nedenle gazete manşeti, haber türü, manşetin niteliği ve manşetin anlamsal açıklığı kategorileri oluşturulmuştur. Çizelgede her bir kategoriye farklı rakamlar verilmiştir. Daha sonra elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Bulgular

Araştırmada incelenen 6 gazete ile ilgili veriler 12 farklı tabloda sunulmuştur. Her tablonun altına, araştırmada ele alınan tarihler arasında incelenen gazete ile ilgili manşet haberlerin niteliksel analizleri yapılmıştır.

Tablo1: Cumhuriyet Gazetesi'nin 1–10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberleri

Tarih	Manşet	Manşet Haber Türü	Manşetin Niteliği	Manşetin Anlamsal Açıklığı
01.06.2011	Anayasa açılımı	Siyasi	Açıklama	Açık
02.06.2011	Terör estiriyor	Siyasi	Eleştiri	Kapalı
03.06.2011	“İlk Erdoğan Dinliyor” İste Erdoğan'ın	Siyasi	İddia	Kapalı
04.06.2011	Ankara kriteri	Siyasi	Eleştiri	Kapalı
05.06.2011	İstanbul rüzgarı Sıra Başbuğ ve	Siyasi	Değerlendirme	Açık
06.06.2011	Büyükkanıt'ta mı?	Siyasi	İddia	Kapalı
07.06.2011	12 Eylül görüntüleri	Siyasi	Korku	Kapalı
08.06.2011	Hopa'da OHAL	Siyasi	Korku	Kapalı
09.06.2011	Başkanın modeli	Siyasi	Değerlendirme	Kapalı
10.06.2011	Anama diyemedim	Siyasi	Açıklama	Açık

Cumhuriyet gazetesinin 1 Haziran 2011 tarihli gazetesinde manşet haber olarak Cumhuriyet Halk Partisi genel başkan yardımcısının 35 akademisyenle birlikte hazırladıkları partinin anayasa vizyonunun yer aldığı açıklamaya yer verdiği görülmektedir. Ertesi gün ki “Terör estiriyor” manşetli haber ise Başbakan Erdoğan'ın mitingi öncesi Hopa'da gelişen olaylar karşısında Erdoğan'ın yaptığı açıklama ve yaşanan gelişmeleri kapsamaktadır. 3 Haziran 2011 tarihli gazete Erdoğan'ın dinleme kayıtlarının önceden haber verdiğini ve önlem almamasına muhalefetin tepkili olduğunu manşetine taşımıştır. İşte Erdoğan'ın Ankara Kriteri manşetli haberde ise Economist ve IHD raporunda Erdoğan hükümetiyle ilgili yazılara değinilmiştir.5 Haziran 2011 tarihli “İstanbul rüzgarı” manşetini atan Cumhuriyet gazetesinde de Cumhuriyet Halk Partisi lideri Kılıçdaroğlu'nun İstanbul Kazlıçeşme mitinginde yüz binlerce kişiye seslendiğini duyurmuştur. 6 Haziran'da Balyoz kapsamında 25 komutanın daha ifadeye çağırılacağı iddiasına yer veren gazete, “Sıra Başbuğ ve Büyükkanıtta mı?” cümlesiyle konuyu manşetine taşımıştır.

Gazetede incelenen tarihler içerisinde yer alan manşet haberlerin hepi siyasi içerikli haberlerdir. Bu durum 7 Haziran'da manşetten verilen haberde de devam etmiştir. Haber Hopa'da yaşanan olaylara tekrar değinerek, kişilerin gece baskınları ile gözaltına alınarak darbe döneminde ki gibi Erzurum'a sevk edildiğinden bahsedilmektedir. Gazete 8 Haziran tarihli nüshasında Hopa'da yaşanan olaylarla ilgili gelişmelere değinmeye devam etmiştir. Yaşanan olayların başlamasında Cumhuriyet Halk Partisi ve Sivil örgütlerin görüşlerine göre çevre illerden gelen çevik kuvvetin etkisi olduğu duyurulmuştur.

Türkiye’de 2011 Genel Seçimleri Öncesi Manşet Haberlerin
Siyasi Olayları Yansıtma Düzeyi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Başbakan Erdoğan’ın açıkladığı yeni kabine yapısına yer verilen 9 Haziran tarihli gazetede bu durum başkanlık provası olarak değerlendirilmiş ve kadın örgütlerinin Kadın ve Aileden sorumlu bakanlığın kaldırılmasına tepkili olduğu belirtilmiştir. Cumhuriyet, Hopa’da yaşanan olaylar sonrasındaki gelişmelere 10 Haziran tarihli gazetede manşetten haber vermeye devam etmiştir. Ankara’daki Hopa eylemi sonucunda gözaltına alınanların yaşadıkları polis işkencesini gözyaşlarıyla anlattıklarını belirten gazete, gözaltına alınan bir kişinin yaşadıklarını “Anama diyemedim” manşetiyle okuyucuya aktarmıştır.

Tablo 2: Cumhuriyet Gazetesi’nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberlerinde Üst Başlık, Alt Başlık, Spot Ve Fotoğraf Kullanımı

Tarih	Üst Başlık	Alt Başlık	Spot	Fotoğraf
01.06.2011	Yeni Yurttaşlık tanımı vicdani red tartışılabilir, MGK değişecek	35 Akademisyen hazırlandı	Yok	Var
02.06.2011	Yok	“Edepsiz, alçak,	Var	Var
3.06.2011	Dinleme kayıtlarını önceden bilen ve önlem almayan Erdoğan’a muhalefetten tepki	Telekulak hükümeti	Yok	Var
04.06.2011	Economist ve IHD raporunda: Onbinlerce dava ve gözaltı	Polis devletine dönüştü	Yok	Var
05.06.2011	Kılıçdaroğlu Kazlıçeşme’de yüzbinlerce kişiye seslendi	CHP Kazlıçeşme’deki ilk mitinginde puan topladı	Yok	Var
06.06.2011	Balyoz Kapsamında 25 Komutanın daha ifadeye çağırılacağı iddia edildi	Dikkat çeken açıklama	Yok	Var
07.06.2011	Hopada gece baskınlarıyla gözaltına alınanlar darbe döneminde olduğu gibi Erzurum’a sevkediliyor	Grup grup tutuklama	Yok	Yok
08.06.2011	CHP ve sivil örgütler olayları çevre illerden gelen çevik kuvvetin başlattığını bildirdi	Gözaltılar 200 ü aşabilir	Yok	Yok
09.06.2011	25 üyeli kabine,6 yeni bakanlık, Kadın 2. planda. Meclis dışından bakan yardımcısı	Başkanlık sisteminin provası	Yok	Var
10.06.2011	Ankarada’ki Hopa eyleminde gözaltına alınanlar yaşadıkları polis işkencesini gözyaşlarıyla anlattı	Otobüste 5 saat	Yok	Var

Cumhuriyet gazetesinin belirlenen tarihler içerisindeki manşet haberlerinde üst başlık, alt başlık, spot ve fotoğraf kullanımına bakıldığında gazetenin manşet haberlerinin tamamına yakınında üst başlık, alt başlık ve fotoğraf kullanımının olduğu görülmektedir. Spot kullanımı ise manşet haberlerin çoğunda yoktur.

Tablo 3: Hürriyet Gazetesi'nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberleri

Tarih	Manşet	Manşet Haber Türü	Manşetin Niteliği	Anlamsal Açıklığı
01.06.2011	ACEM İŞKENCESİ	Dış Politika	Eleştiri	Açık
02.06.2011	Bawe rope Hawe rope ACINIZ ACIMIZDIR	Sağlık	Bilgilendirme	Kapalı
03.06.2011	İŞTE ÖLDÜREN KADEHLER	Sağlık	Bilgilendirme	Açık
04.06.2011	UTANMAZLAR	Polis-Adliye	Eleştiri	Kapalı
05.06.2011	MUTLULUK VE ACI YOLDA BULUŞTU	Polis-Adliye	Değerlendirme	Açık
06.06.2011	BURASI HAKKARI DEĞİL PARIS	Dış Politika	Açıklama	Kapalı
07.06.2011	SURİYE'DE PUSU 120 POLİS ÖLDÜRÜLDÜ	Dış Politika	Açıklama	Açık
08.06.2011	KORSAN KULE	Magazin	Bilgilendirme	Kapalı
09.06.2011	BÜYÜK KORKU	Dış Politika	Korku	Kapalı
10.06.2011	CAN KAPISI	Dış Politika	Değerlendirme	Kapalı

Hürriyet gazetesi Almanya başbakanı Merkel'in uçağının İran'a inmemesinin sorun olduğu haberi "ACEM İŞKENCESİ" olarak manşetine taşımaktadır. 2 Haziran tarihli gazete ise Rus turistlerin tatil için geldikleri Bodrum'da sahte içki nedeniyle ölmelerinden manşetinde bahsetmektedir. Gazete aynı habere 3 Haziran tarihli nüshasında da "İŞTE ÖLDÜREN KADEHLER" manşetiyle yer vermiştir. 4 Haziran tarihli "UTANMAZLAR" manşet haberi ile de Bodrumda 3 Rus'un ölümünde sonra Başakşehir'de sahte içki üretilen imalathanenin basılması olayı duyurulmuştur.

Hürriyet gazetesinin 5 ve 6 Haziran tarihli manşet haberi de siyasi içerikli değildir. Gazete 5 Haziran'da bir trafik kazası haberine; 6 Haziran'da da Paris'de terör örgütünün derneklerini basan polis ve çıkan olaylara yer vermiştir. Dış politika ile ilgili bir manşet haber de 7 Haziran'da Suriye'de çıkan olaylarla ilgilidir. Suriye'de kurulan pusu sonucunda 120 polisin öldürüldüğünü manşetine taşımıştır. 8 Haziran tarihli manşet haber Atatürk hava limanına inmek isteyen uçağa korsan telsizden yanlış yönlendirme yapıldığını konu edinmiştir. Gazetenin 9 ve 10 Haziran tarihli manşet haberleri de Suriye'de yaşanan karışıklıklardan ve Esad yönetiminden kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyelilerden bahsetmiştir.

Türkiye’de 2011 Genel Seçimleri Öncesi Manşet Haberlerin
Siyasi Olayları Yansıtma Düzeyi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Tablo 4: Hürriyet Gazetesi’nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberlerinde Üst Başlık, Alt Başlık, Spot Ve Fotoğraf Kullanımı

Tarih	Üst Başlık	Alt Başlık	Spot	Fotoğraf
01.06.2011	Yok	Almanya İran’a Nota Verdi	Var	Var
02.06.2011	Yok	RUSYA’DAN ACI HABER	Var	Var
03.06.2011	Yok	TURA 50 DOLAR ÖDEDİK	Var	Var
04.06.2011	Yok	BİNLERCE ŞİŞE SAHTE İÇKİ	Var	Var
05.06.2011	Yok	KAZADA YARALANMADI AMA...	Var	Var
06.06.2011	Yok	BASILAN PKK OLAY ÇIKARDI	Var	Var
07.06.2011	Yok	SİVİLLERİ KALKAN YAPTIKLAR	Var	Var
08.06.2011	Yok	TELSİZDEN DÖN TALİMATI	Var	Var
09.06.2011	Yok	ESAD’IN KARDEŞİ MAHİR YÖNETİYOR	Var	Var
10.06.2011	Yok	ASKERLER FIRAR ETTİ	Var	Var

Hürriyet gazetesinin manşet haberlerinde üst başlık, alt başlık, spot ve fotoğraf kullanımına bakıldığında üst başlık kullanımının olmadığı, alt başlık, spot ve fotoğraf kullanımına yer verildiği görülmüştür.

Tablo 5: Milliyet Gazetesi’nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberleri

Tarih	Manşet	Manşet Haber Türü	Manşetin Niteliği	Anlamsal Açıklığı
01.06.2011	SAYIN BAKAN BENİ TANIDINIZ MI?	Siyasi	Açıklama	Kapalı
02.06.2011	ÖLDÜREN İÇKİ HER YERE DAĞILDI	Sağlık	Korku	Açık
03.06.2011	İSRAİL’İN SESİZ PLANI	Dış Politika	İddia	Açık
04.06.2011	367 ESRARI	Siyasi	Değerlendirme	Kapalı
05.06.2011	SEÇİME 1 HAFTA KALA DÖRT MEYDAN DA DÖRT BÜYÜK MİTİNG	Siyasi	Değerlendirme	Açık
06.06.2011	İŞTE NATO NUN İZMİR PLANI	Dış Politika	İddia	Açık
07.06.2011	EVREN’E 12 EYLÜL İÇİN 12 SORU	Siyasi	Bilgilendirme	Açık
08.06.2011	SPOR ADAMININ ZEHİR DÜKKANI	Polis-Adliye	Eleştiri	Kapalı
09.06.2011	YENİ BAŞKAN SEVİNCİ	Siyasi	Değerlendirme	Kapalı
10.06.2011	YA ASARDIK YA GİDERDİK	Siyasi	Açıklama	Kapalı

2011 Genel Seçimleri'ne sayılı günler kala farlı türdeki haberleri manşetlerine taşıyan Milliyet gazetesinin 1 Haziran tarihli manşet haberi cezaevinde çıkan olayları bastırmak için yapılan kepçeli müdahale de kolu kopan kişinin, eski Adalet Bakanı'nı görünce söylediği özleri içermektedir. Bodrum'da tatile gelen turistlerin sahte içki içmesi sonucunda ölmeleri ardından sahte içkileri konu alan haber 2 Haziran tarihli gazete manşetinde yer almıştır.

Milliyet gazetesini 3 Haziran tarihli manşet haberi ise dış politikayla ilgilidir. Gazete İsrail'in Adalet ve Kalkınma Partisi'ne olumlu yönde bir katkısı olur diye Davutoğlu'nun sert eleştirilerine sesiz kaldığını belirtmiştir. "367 ESRARI" manşet haberi ise Zaman gazetesinin 2007 yılında Anavatan Partili milletvekillerinin cumhurbaşkanlığı oylamasına asker baskını yüzünden katılmadığına ait yazısını, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Mumcu'nun yalanladığını, fakat o güne ait ilginç detayların olduğunu ele almaktadır. 5 Haziran tarihli manşet haberi ise seçime 1 hafta kala dört meydan da dört büyük miting yapılacağını bildirmektedir. İzmir'in artık NATO açısından kritik bir merkez olacağı "İŞTE NATO'NUN İZMİR PLANI" manşet haberi ile 7 Haziran tarihli gazetede sunulmuştur.

12 Eylül darbesi nedeniyle sorgulanan 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren'i konu alan 7 Haziran tarihli Milliyet gazetesi ise Evren'e "pişman mısın?" sorusunun yöneltildiğinin ve karşılığında "aynı şartlar olsa yine yapardım" cevabını verdiğini manşet haberle okuyucuya iletmiştir. Gazete 8 Haziran tarihli manşet haberinde kaçak içki konusunu tekrar gündeme alarak Mersin'de bandrolsüz kaçak içkilerin yer aldığı yerin sahibinin Türkiye Spor Adamları Derneği Başkanı olduğunu duyurmuştur. Milliyet gazetesinin 9 ve 10 Haziran başlıklı manşet haberleri ise siyasi türden haberlerdir. Gazete 9 Haziran tarihli manşet haberinde Yargıtay Başkanı seçildiğinde benim güzel kardeşim geldi diyen Bülent Arınç'ın, Danıştay'a Karakullukçu seçilince sevindiğini konu edinmiştir. 10 Haziran tarihli haberle de Milliyetçi Hareket Partisi iktidardayken Öcalan'ın idam cezasını uygulanmadığını hatırlatan Başbakan Erdoğan'ın, "ben olsaydım o cezayı uygularım uygulanmasa da koalisyondan çekilirdim" dediği manşete taşınmıştır.

Tablo 6: Milliyet Gazetesi'nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberlerinde Üst Başlık, Alt Başlık, Spot Ve Fotoğraf Kullanımı

Tarih	Üst Başlık	Alt Başlık	Spot	Fotoğraf
01.06.2011	Yok	Kolu koptu, beraat etti	Var	Var
02.06.2011	Yok	İZNİN KAPSAMI GENİŞ	Var	Var
03.06.2011	Yok	'YANIT ONLARA YARAR'	Var	Yok
04.06.2011	Yok	ÇOK GİZLİ BİLGİ NOTU	Var	Yok
05.06.2011	Yok	Nasıl oldu da birden kaplan kesiliyorsun	Var	Var
06.06.2011	Yok	OPERASYONLARIN MERKEZİ	Var	Yok
07.06.2011	Yok	35. MADDEYLE SAVUNDU	Var	Var
08.06.2011	Yok	İÇKİLER ANTALYA'YA GİTTİ	Var	Var
09.06.2011	Yok	Yargılama Hızlı Olmalı	Var	Var
10.06.2011	Yok	O İMZAYI SEN ATMADIN MI?	Var	Var

Türkiye’de 2011 Genel Seçimleri Öncesi Manşet Haberlerin
Siyasi Olayları Yansıtma Düzeyi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Milliyet gazetesi de Hürriyet gazetesinde olduğu gibi manşet haberlerinde üst başlık kullanmamış, alt başlık, spot ve fotoğraf kullanımına yer vermiştir.

Tablo 7: Radikal Gazetesi’nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberleri

Tarih	Manşet	Haber Türü	Manşetin Niteliği	Anlamsal Açıklığı
01.06.2011	BU KEZ SİVİLLER Omuz vermedi	Siyasi	Değerlendirme	Kapalı
02.06.2011	İnkarda bitti asimilasyon da	Siyasi	Açıklama	Kapalı
03.06.2011	Saraydan taht kaçırma	Magazin	Eleştiri	Kapalı
04.06.2011	SEÇİME KADAR CENTİLMENLİK ÇAĞRISI: Herkes elindeki taşı bıraksın	Siyasi	Açıklama	Kapalı
05.06.2011	Sahte ürün cumhuriyeti	Sağlık	Eleştiri	Kapalı
06.06.2011	Anayasa için 367 istedi	Siyasi	Değerlendirme	Kapalı
07.06.2011	Nükleere veda 2071 de	Siyasi	Bilgilendirme	Kapalı
08.06.2011	Kayıp kentin büyük ihmali	Polis- Adliye	Eleştiri	Kapalı
09.06.2011	İki yeni kaset alarmı	Siyasi	Korku	Kapalı
10.06.2011	Zehirli su göçü	Dış Politika	İddia	Kapalı

Radikal 1 Haziran 2011 tarihli gazetesinde 12 Eylül’ün ölen 3. paşasının cenazesine, diğer ikisinin aksine askerler dışında devletin zirvesinden hiç kimsenin katılmadığını “BU KEZ SİVİLLER Omuz vermedi” yazısıyla manşetine taşımıştır. Başbakan Erdoğan’ın Kürt meselesini çözdüklerini açıklayan haberinin yer aldığı “İnkarda bitti asimilasyon da” manşet haberi ise 2 Haziran tarihli Radikal gazetesinde yer almıştır. Bir sonraki gün ise gazete, Topkapı Müzesi müdürünün ziyaretçilerin dokunmasına dahi izin verilmeyen 3. Selim’in tahtını lojmanına taşıması olayını manşet haber olarak duyurmuştur.

“SEÇİME KADAR CENTİLMENLİK ÇAĞRISI: Herkes elindeki taşı bıraksın” manşet haberi ise Adalet ve Kalkınma Partili milletvekili Bülent Arınç’ın seçim öncesi açıklamalarını ele almıştır. 5 Haziran tarihli manşet haber ise “Sahte ürün cumhuriyeti” manşetiyle Türkiye’de buluna tek öldürücü maddenin içki olmadığını, başka yiyecek ve içecek ürünlerinde sahtelerinin olduğunu okuyucuya duyurmuştur. “Anayasa için 367 istedi” manşetli haber ise Başbakan Erdoğan’ın İstanbul mitinginde en büyük projelerinin özgürlükçü anayasa olduğu ve bunun için 367 milletvekilinin gerekliliğini vurguladığı miting konuşmasına yer vermiştir. Gazetenin 7 Haziran 2011 tarihinde ise Enerji Bakanı’nın açılacak olan nükleer santrallerin kapatılma yılının 2071 olarak belirlendiğini bildirdiği manşet haberden verilmiştir.

Gazete 1994 yılındaki faili meçhul olan cinayetin arkasından çıkan olaylara 8 Haziran tarihli manşet haberiyle duyurmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi'ndeki kaset olaylarını "İki yeni kaset alarmı" başlıklı yazısıyla 9 Haziran 2011'de manşetine taşıyan Radikal gazetesi, 10 Haziran 2011 tarihinde ise Suriye'de gelişen olaylar karşısında Türkiye'ye göç eden insanların zehirli su nedeniyle Suriye'den ayrıldıklarını manşetten duyurmuştur.

Tablo 8: Radikal Gazetesi'nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberlerinde Üst Başlık, Alt Başlık, Spot Ve Fotoğraf Kullanımı

Tarih	Üst Başlık	Alt Başlık	Spot	Fotoğraf
01.06.2011	Yok	Sadece Çelenk	Var	Var
02.06.2011	Yok	Yok	Var	Var
03.06.2011	Yok	Haremde Sergileniyordu	Var	Var
04.06.2011	Yok	Bu iklimle olmaz	Var	Var
05.06.2011	Yok	Yok	Var	Var
06.06.2011	Yok	Hemen başlarız	Var	Var
07.06.2011	Yok	10 yılda açılacak	Var	Var
08.06.2011	Yok	İhmalin bedeli: İz yok	Var	Var
09.06.2011	Seçim öncesi internette yayına karşı operasyon	Koltuk intikamı	Var	Var
10.06.2011	Yok	Asker eliyle dağıtıyorlar	Var	Var

Radikal gazetesinin manşet haberlerinde genel olarak üst başlık kullanımının olmadığı görülmektedir. Haberlerin tamamına yakınında alt başlık kullanımı vardır. Fotoğraf ve spot kullanımı ise bütün manşet haberlerde mevcuttur.

Tablo 9: Yenişafak Gazetesi'nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberleri

Tarih	Manşet	Haber Türü	Manşetin Niteliği	Anlamsal Açıklığı
01.06.2011	BATIDAN KORKTU BAYRAĞI BULDU	Siyasi	Eleştiri	Kapalı
02.06.2011	KÜRTLERİ SEVEN KÜRT İMAMI ÖLDÜRMEZ	Siyasi	Eleştiri	Açık
03.06.2011	YARDIM EDELİM ANAYASANI DEĞİŞTİR	Dış politika	Açıklama	Kapalı
04.06.2011	CHP KÜRESEL ÇETELERİN PROJESİ	Siyasi	Açıklama	Açık
05.06.2011	FAİLİ MEÇHULE GİZLİ TATBİKAT	Polis-Adliye	Bilgilendirme	Kapalı
06.06.2011	MUHTEŞEM İSTANBUL	Siyasi	Değerlendirme	Kapalı
07.06.2011	TARİHİ SORU NİHAYET SORULDU	Siyasi	Beklenti	Kapalı
08.06.2011	İMAM KATİLİNE MÜSAMAHA GÖSTERMEM	Siyasi	Açıklama	Kapalı
09.06.2011	KÜRTÇE EZAN KÜRTE İHANET	Siyasi	Değerlendirme	Açık
10.06.2011	KÜRTLER KUR'AN'A EZANA SALDIRMAZ	Siyasi	Açıklama	Açık

Türkiye’de 2011 Genel Seçimleri Öncesi Manşet Haberlerin
Siyasi Olayları Yansıtma Düzeyi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Yenişafak gazetesi 2011 genel seçimlerine kısa süre kala, manşetlerinde siyasi türden haberlere daha fazla yer vermiştir. Gazete 1 Haziran tarihinde “BATIDAN KORKTU BAYRAĞI BULDU” manşet haberini kullanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi’nin Diyarbakır mitinginde bayrak açmaması fakat İzmir mitinginde bayrakların açılması haberin içeriğinde kullanılmıştır. Başbakan Erdoğan’ın Diyarbakır mitingine 2 Haziran tarihli gazetede “KÜRTLERİ SEVEN KÜRT İMAMI ÖLDÜRMEZ” manşetiyle ele alan gazete; 3 Haziran tarihinde ise Suriye olayları hakkında Başbakan Erdoğan’ın düşüncelerine yer vermiştir.

Gazete 4 Haziran 2011 tarihli manşet haberinde, Başbakan Erdoğan’ın The Economist dergisinde yayınlanan oyların Cumhuriyet Halk Partisine verilmesi yönündeki başlıklı makaleye sert çıkması konu edinmiştir. “FAİLİ MEÇHULE GİZLİ TATBİKAT” manşetli haberde ise Susurluk olayıyla ilgili gelişmeler hakkında okuyucuya bilgi verilmiştir. 6 Haziran 2011 tarihli manşet haberde Başbakan Erdoğan’ın İstanbul mitingine yer verilirken, 7 Haziran’da 12 Eylül darbesiyle ilgili Kenan Evren’e sorulan “yönetime niçin el koydunuz” sorusu “TARİHİ SORU NİHAYET SORULDU” manşetiyle verilmiştir.

Adıyaman mitinginde Başbakan Erdoğan’ın kendisinin Barış ve Demokrasi Partisi’ne karşı çok sert bulan yazarlara seslenmesine yer veren Yenişafak gazetesi “İMAM KATİLİNE MÜSAMAHA GÖSTERMEM” manşetini kullanmıştır. 9 ve 10 Haziran tarihlerinde ise gazete Barış ve Demokrasi Partisi’nin Şanlıurfa’da ezanı Kürtçe okutulması ile ilgili haberleri manşetlerine taşımıştır.

Tablo 10: *Yenişafak Gazetesi’nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberlerinde Üst Başlık, Alt Başlık, Spot Ve Fotoğraf Kullanımı*

Tarih	Üst Başlık	Alt Başlık	Spot	Fotoğraf
01.06.2011	Yok	50 Bin kişi beklentisi 2 binde kaldı	Var	Var
02.06.2011	Yok	Diyarbakırlı tehdide aldırmadı	Var	Var
03.06.2011	Yok	Genel Affı Erdoğan tavsiye etti	Var	Var
04.06.2011	Yok	HEM PERVASI HEM DERNŞİZ	Var	Var
05.06.2011	Yok	ANKARADA’Kİ DÖZRT DOSYA AÇILDI	Var	Var
06.06.2011	Yok	Mitingde 1 Milyon Eşiği Aşıldı	Var	Var
07.06.2011	Yok	Lojmanında İfade Verdi	Var	Var
08.06.2011	Yok	Serap Size Ders Olmayacak Mı?	Var	Var
09.06.2011	Yok	Gereken Dersi Verin	Var	Var
10.06.2011	Yok	Kürt Halkı Tepki Koyacaktır	Var	Var

Gazetenin belirlenen tarihler arasındaki tüm haberlerinde üst başlık kullanımı yokken, alt başlık, spot ve fotoğraf kullanımı tüm manşet haberlerde bulunmaktadır.

Tablo 11: Zaman Gazetesi'nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberleri

Tarih	Manşet	Haber Türü	Manşetin Niteliği	Anlamsal Açıklığı
01.06.2011	CUNTANIN ÖRGÜTLENME BELGESİ	Siyasi	İddia	Kapalı
02.06.2011	Türkiye bu fotoğrafı konuşuyor	Siyasi	İddia	Kapalı
03.06.2011	367 KRİZİNİN PERDE ARKASI	Siyasi	Değerlendirme	Kapalı
04.06.2011	Genelkurmay, 2 yıl önce 'var' dediği belgeyi bulamadı	Siyasi	Eleştiri	Açık
05.06.2011	İmam hatipli öğrencilerin yurdunu yakma kararı BDP çadırında alındı	Polis-Adliye	Açıklama	Açık
06.06.2011	Diyarbakır'da imam hatip yurduna saldırdılar Yaşananları biliyorum ancak	Polis-Adliye	Bilgilendirme	Açık
07.06.2011	kimsenin yüzüne vurmam	Siyasi	Açıklama	Kapalı
08.06.2011	Bir dönemin kara kutusu 2011 Türkiye'si 2002 ile	Siyasi	İddia	Kapalı
09.06.2011	kiyaslanamaz, halk gidişattan memnun	Siyasi	Değerlendirme	Açık
10.06.2011	Sandığa sahip çıkma zamanı	Siyasi	Bilgilendirme	Açık

Zaman gazetesi belirlenen tarihler arasında seçimlerle ilgili haberleri manşetine yoğun bir şekilde taşımamıştır. 1 Haziran 2011 tarihinde "CUNTANIN ÖRGÜTLENME BELGESİ" manşetiyle Gölcük Donanma Komutanlığı'nda ele geçirilen bir belgeyi konu edinen gazete, bu belgelerde geçen konuşmalara değinmiştir. 2 Haziran'da Hopa olaylarında polis çaba içindeyken jandarmanın olayları izlediğini bir fotoğrafla sunan Zaman, 3 ve 4 Haziran tarihlerinde de Genelkurmayın 2007 cumhurbaşkanlığı seçimine müdahalesinin belgelendiğini ancak 2 yıl önce var dedikleri bu belgeyi şimdi bulamadıklarını manşet haber olarak duyurmuştur.

5 Haziran 2011 tarihinde Cizre olaylarında gözaltına alınan 7 zanlının itiraflarına yer veren gazete, "İmam hatipli öğrencilerin yurdunu yakma kararı BDP çadırında alındı" manşetini kullanmıştır. Aynı türden bir habere 6 Haziran da değinen Zaman, Cizreden sonra Diyarbakır'da da benzer bir saldırı yaşandığını manşet haber olarak vermiştir. 7 Haziran'da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 367 kriziyle ilgili yaşanan olayları değerlendirmesini "Yaşananları biliyorum ancak kimsenin yüzüne vurmam" manşetiyle okuyucuya ileten Zaman, 8 Haziran tarihinde ise "Bir dönemin kara kutusu" manşetini atarak Genelkurmayın doğruladığı bir DVD'nin bir dönemin pek çok olayını aydınlatacağına değinmiştir.

Zaman 9 Haziran'da 23 ülkede küresel eğilimler anketi yapan Amerika kuruluşu PEW'in Türkiye ile ilgili araştırma sonuçlarına manşetinde yer vererek,

Türkiye’de 2011 Genel Seçimleri Öncesi Manşet Haberlerin
Siyasi Olayları Yansıtma Düzeyi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

halkın hükümetin gidişatından memnun olduğunu belirtmiştir. 10 Haziran 2011’de ise seçimlerin iyi yapılması için halkı bilgilendiren bir yazıyı ilk sayfasına taşıyan gazete, “Sandığa sahip çıkma zamanı” manşetini atarak, YSK’nın seçim için aldığı önlemlere değinmiştir.

Tablo 12: Zaman Gazetesi’nin 1-10 Haziran 2011 Tarihleri Arasındaki Manşet Haberlerinde Üst Başlık, Alt Başlık, Spot Ve Fotoğraf Kullanımı

Tarih	Üst Başlık	Alt Başlık	Spot	Fotoğraf
01.06.2011	Yok	2008 de Hazırlanan Belgede Anlatılan Uyuşturucu Güzerha Mı?	Yok	Var
02.06.2011	Yok	Ölen Emekli Öğretmenin Tabutu Dev-Genç Bayrağına Sarıldı	Var	Var
03.06.2011	Yok	Yok	Var	Var
04.06.2011	Yok	Yok	Var	Yok
05.06.2011	KAYITLARA GİREN ŞOK İTİRAFLAR	Yok	Var	Yok
06.06.2011	Yok	Yok	Var	Var
07.06.2011	Zaman’ın3 67 SKANDLYLA İLGİLİ BELGEYİ YORUMLAYAN CUMHURBAŞKANI GÜL:	Yok	Var	Var
08.06.2011	Genelkurmayın Doğruladığı 51 Nolu DVD, yakın dönemin kara kutusu niteliğinde	Yok	Var	Var
09.06.2011	Dünyaca Ünlü Amerikan Kuruluşu PEW Araştırdı	Yok	Var	Yok
10.06.2011	Yok	Amaç Seçime Şaibe Bulaştırmak	Yok	Yok

Zaman gazetesinin manşet haberlerinde üst başlık, alt başlık, spot ve fotoğraf kullanımının bazı haberlerde var olduğu bazılarında ise olmadığını görmüştür. Gazetenin genel olarak üst başlık ya da alt başlık kullandığını ya da kullanmadığını söylemek mümkün değildir.

Tartışma ve Sonuç

Gazeteler okuyucuya sundukları haberler vasıtasıyla, topluma karşı olan sorumluluklarını yerine getirmeye çalışmaktadır. Fakat bu görevi yerine getirirken bazı durumlarda haberin nesnellğine uygun olmayan ifadeler kullanabilmekte ve birçok olay içerisinden seçim yaparken tarafsız davranmayabilmektedir. Araştırmada incelenen gazetelerin manşet haberleri 2011 genel seçimleri öncesi siyasi olayları yansıtma düzeyi açısından incelenmiştir. Gazetelerin içerik

çözümlemesi ile incelenmesi doğrultusunda elde edilen veriler karşılaştırıldığında şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Cumhuriyet gazetesi manşet haberlerinin hepsi seçimle doğrudan ya da dolaylı ilgili olan siyasi türden haberlerdir. Eleştiri ve iddialara yer verilmiştir. Bu tür haberlerin özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi ile ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca gazete diğer gazetelerin manşet haber olarak vermediği Adalet ve Kalkınma Partisi'nin mitingi sonrası Hopa'da gelişen olumsuz olayları 4 gün manşet haber olarak duyurmuştur.

- Hürriyet gazetesi belirlenen tarihler arasındaki manşet haberlerinde seçimle doğrudan ya da dolaylı ilgili olan siyasi haberlere hiç yer vermemiştir. Gazete özellikle sahte içki ile ilgili gelişen olayları manşetlerine taşımıştır. Diğer manşet haberler ise dış politika ve polis-adliye haberleridir.

- Milliyet gazetesinin Hürriyet'e oranla siyasi türdeki manşet haberlere daha fazla yer verdiğini söylemek mümkündür. Gazetenin belirlenen tarihler içerisindeki manşet haberlerinin 6'sı siyasi, diğer manşet haberler ise sahte alkol ve dış politika ile ilgili gelişmeleri kapsamaktadır.

- Radikal gazetesi manşet haberlerinde siyasi konulara daha çok yer vermiştir. Seçimle ilgili haberler ise genelde Başbakan ve Adalet ve Kalkınma Partisi üyelerinin açıklama ve değerlendirmeleri ile ilgilidir. Radikal sahte içki olayı ve dış politika ile ilgili haberleri de belirlenen tarihler içerisinde birer defa manşet haber olarak vermiştir.

- Yenişafak ise manşet haberlerinde ağırlıklı olarak seçimle doğrudan ya da dolaylı ilgili olan siyasi olaylara yer vermiştir. Gazetenin özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi Başkanı Erdoğan'ın mitinglerde söylediği konuşmaları manşet haber olarak verdiği görülmektedir. Ayrıca manşet haberlerinde Cumhuriyet Halk Partisi'nin eleştirileri yer almaktadır. Siyasi haberler manşetlerinin 4 tanesi ise diğer gazetelerin haber manşetlerinde yer almayan Kürtçe ezan ve Kürt imamın öldürülmesi ile ilgilidir.

- Zaman gazetesi diğer gazetelerden farklı olarak Genelkurmayla ilgili eleştirilerin yer aldığı manşetlere yer vermiştir. Gazete, Cumhuriyet gazetesinin 4 gün manşet olarak verdiği Hopa olaylarına, sadece bir kere manşet haber olarak Cumhuriyet'ten farklı bir bakış açısıyla yer vermiştir. Ayrıca Cumhuriyet Gazetesi'nin manşet haber olarak verdiği Economist ve IHD raporuna karşılık, PEW'in Türkiye ile ilgili araştırma sonuçlarına manşetinde yer vererek, halkın Adalet ve Kalkınma Partisi'nin gidişatından memnun olduğundan bahsedilmiştir. Gazete Doğu illerindeki İmam Hatip Yurtlarına yapılan saldırıları da 2 defa manşet haber olarak vermiştir.

- Gazetelerdeki alt başlık, üst başlık, spot ve fotoğraf kullanımının her gazetede aynı olmadığı görülmüştür. Kullanılan üst başlık, alt başlık ve spotlarda yer alan ifadelerin genel olarak nesnellikten uzak ve yorum niteliği taşımaktadır. Gazetelerin manşet haberlerin dilinde kullandıkları bu durum, fotoğraf kullanımında

da kendini göstermiştir. Fotoğraf temalarının her gazetenin ideolojik yapısına göre şekillendiği görülmüştür.

2011 Genel Seçimleri öncesi Türk Basınının manşet haberlerdeki siyasi olayları yansıtma düzeyinin her gazetede farklı olduğu ve nesnel olmadığı fark edilmiştir. Bu dönemde Türk Basını siyasi olayları tarafsız bir şekilde yansıtamamış haber manşeti, üst başlık, alt başlık, spot ve fotoğraf kullanımı dahil olmak üzere manşet haberler gazetelerin siyasal duruşlarından etkilenmiştir. Bir gazetenin olumsuz olarak ele aldığı bir siyasi olay diğer bir gazete tarafından olumlu bir şekilde ele alınmıştır. Farklı siyasi yapılanma içinde olan gazetelerin, siyasi konulara bakışı da bu bakış açısı içerisinde olmuştur. Gazeteler isteyerek veya istem dışı nedenlerden ötürü gerçekliği haber manşetlerinde yansıtamamışlardır. Seçim dönemlerinde gazetelerin haber tanımlamalarını yaparken kendi ideolojik çıkarları doğrultusunda haberi şekillendirdikleri görülmüştür. Çoğulcu demokratik siyasal sürecin en önemli parçalarından biri olan medyanın seçim döneminde “ötekine” karşı tutum oluştururken doğruluk, gerçeklik, nesnellik ve anlamlılık gibi haberin temel taşları olan unsurlara dikkat etmesi gerekmektedir. Bu bağlamda medyadaki meslek etiği tartışılmalı ve yapılacak çalışmalarla alana katkı sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Alver, F. (2007). *Gazeteciliğin Kuramsal Temelleri*, İstanbul: Beta Basım.
- Anadolu Ajansı (2008). *Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğü Muhabirin El Kitabı*, Ankara: Anadolu Ajansı Yayınları, http://www.aa.com.tr/images/stories/SAYFA/kitap/muhabirin_el_kitabi.pdf, (Erişim Tarihi: 10. 05. 2012).
- Aslan, K. (2002). *Haberin Yol Haritası*, İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi.
- Berelson, B. (1971). *Content Analysis in Communications Research*, New York: Hafner Publishing
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar*, Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Cottered, J-M. , E. Claude (1991). *Seçim Sistemleri*, Çeviren: Ahmet Kotil, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aziz, A. (2007). *Siyasal İletişim*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bennett, W. L. (2000). *Politik İllüzyon ve Medya*, Çeviren: Seyfi Say, İstanbul: Nehir Yayınları.
- Çalışlar, İ. (2009). “Gazeteciliğe başlarken iş Ararken”, *Gazeteciliğe Başlarken Okuldan Haber Odasına*, Hazırlayan: Sevda Alankuş, İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Çebi, M. S. (2003). “Kitle İletişim Araçlarının Gerçekliğin Yansıtılması Ya Da Kurulması Süreçlerindeki Rolü”, *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 17, Ankara.

Duran, E. (2011). *Türk Basınında Siyasal Yanlılık 1 Mayıs 1977 İşçi Bayramı Örnek Olayı Çerçevesinde Liberal, Milliyetçi, Muhafazakâr ve Sol Basını Temsilen Seçilen Gazetelerin Sunularının Karşılaştırmalı İçerik Çözümlemesi*, Anadolu Üniv. Sosyal Bilimler Enst. Basın Yayın Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

Dursun, Ç. (2001). *TV Haberlerinde İdeoloji*, Ankara: İmge Kitapevi.

Girgin, A. (2002). *Haber Yazmak*, İstanbul: Der Yayınları.

Gökgücü, İ. (2007). *Siyasal Parti Haberlerinde "Tarafsızlık" Kavramı*, Ankara Üniv. Sosyal Bilimler Enst. Radyo Televizyon Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güz, N. (2005). *Haberde Yönlendirme Ve Kamuoyu Araştırmaları*, Ankara: Nobel Yayınları.

İnal, A. (2010). "Haber Medyası Ve Seçim Kampanyaları", *Televizyon Haberciliğinde Etik*, Bülent Çaplı, Hakan Tuncel (Edt.), Ankara: Fersa Matbaacılık, S.252-267.

İrvan, S. (1997). *Medya Kültür Siyaset*, Ankara: Ark Yayınları.

İspirli, M. (2000). *Medya Gerçeği Ve Haberciler*, Ankara: Akçağ Basım.

Kalander, A. (2005). *Siyasal İletişim Seçmenler Ve İkna Stratejileri*, Konya: Çizgi Kitapevi.

Karahan, T. (2007). *Basında Manşetler Ve Sosyo Politik Gerçeği Yansıtma Düzeyi: Son Dönem Türk Basını Üzerine Bir İnceleme*, Gazi Üniv. Sosyal Bilimler Enst. Radyo Televizyon Ve Sinema Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Özer, Ö. (2010). *Liberal Basın*, İstanbul: Literatürk Yayınları.

Poyraz, B. (2002). *Haber ve Haber Programlarında İdeoloji Ve Gerçeklik*, Ankara: Ütopya Yayınevi.

Tavşancıl E. , E. Aslan (2001). *İçerik Analizi Ve Uygulama Örnekleri*, İstanbul: Espiyon Yayınları.

Tokgöz, O. (1994). *Temel Gazetecilik*, Ankara: İmge Kitapevi.

Tokgöz, O. (2010). *Seçimler, Siyasal Reklamlar Ve Siyasal İletişim*, Ankara: İmge Yayınları.

Uztuğ, F. (2004). *Siyasal İletişim Yönetimi*, İstanbul: Mediacat Yayınları.

Yağbasan, M. , Ü. Demir (2007). "Basın Dili Ve Gazete Manşetlerinin Dilbilimsel Analizi", *E-Journal Of New World Sciences Academy* , Sayı: 3/1, Ss: 114-127.

Yıldız, N. (2002). *Türkiye'de Siyasetin Yeni Biçimi Liderler İmajlar Medya*, Ankara: Phoenix Yayın Evi.

Yüksel, E. (2001). *Medyanın Gündem Belirleme Gücü*, Konya: Çizgi Kitapevi.